

"אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה" (ו ו)

השל"ה הקדוש מביא בשם הקדוש ר' משה קורדובירו; שסגולה נפלאה להנצל מהרהורי עברה, לומר פסוק זה; "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה". ה' כתב סופר' מוצא רמז לסגולה הנפלאה בעצם משמעות דברי הפסוק. וכך הוא מבאר; כל מי אשר בלבו יוקדת אש תמיד לה' ופועם בו הרצון לקיים את מצוותיו, ה' עוזר לו שינצל ממחשבה זרה מחשבת פגול. ומכל שכן שלא יבוא לעשות עברה בפועל, כמו שאמרו חז"ל; 'מצוה מגינה ומצילה'. וזה מה שכתוב; "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה". המזבח הלא הוא האדם עצמו, שהוא מזבח אדמה. ומשם, ממקום המזבח, נוצר האדם הראשון, כמו שמבואר בפירוש רש"י בפרשת 'בראשית'. ולפיכך, "לא תכבה" האש. הבא ליטהר מסייעין אותו. והמקדש עצמו מלמטה מקדשים אותו מאש מזבח של מעלה.

"כל הלילה עד הבקר" (ו ב)

והנה העולם הזה דומה ללילה. ומי אשר תוקד בו אש המזבח, היינו: אש של מסירות נפש לקיים מצוותיו, אזי כאשר יזרח כבוד ה', יזכה הוא לאור הבוקר, שאי אפשר לעבור את חשכת הגלות בלא מסירות נפש למען כבוד השם יתברך ותורתו. ('טעם ודעת' לגר"מ שטרנבוך)

"והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה אל מקום טהור" (ו ד)

וראוי לעורר מכאן על המכשלה המצויה בימינו, אשר יארע לאדם כי מי מילדיו נחשל בכשרונו ואינו מתפתח כשאר בני גילו רח"ל. ומאחר שמתאשים ההורים מהתקדמותו אינם שמים על לבם שיהיה הילד מושרש בסביבה חרדית דוקא. ופעמים ששולחים אפי' למוסד חילוני. ואין כן דרך התורה, שאף נכאי רוח ושפלי דעת ישראל כשרים הם וראוי לחנכם בטהרה ככל האפשר. וזהו שנרמז כאן; שגם את הדשן שכבר שרוף הוא, כיון ששרשו בקדושה צריך להוציאו 'אל מקום טהור' דוקא. ('טעם ודעת' לגר"מ שטרנבוך)

מעשה באברך אחד; מבאי ביתו של רבי שניאור זלמן מלאדי, שהחסידיים החלו מרגנים אחריו שהוא נוהג אחרי ה'משכילים' ומתחבר עמהם, לצורך ושלא לצורך. בסופו של דבר הגיעו הדברים לאזני הצדיק מלאדי ומיד ציוה לקרוא אליו אותו אברך כדי לעמוד מקרוב עד היכן הרחיק עצמו מדרך החסידות הצרופה. כשנכנס האברך לחדרו של הרבי, לא ניכר בו שהוא חרד במיוחד מן ההזמנה הבהולה, שנשלחה לו לפתע. רבי שניאור זלמן קבלו כדרכו, בחביבות רבה והחל מסביר לו בנועם לשונו עד כמה מסוכנת לנשמת האדם ההתחברות עם קלי עולם, שהרי 'לפתח חטאת רבץ' ('בראשית' ד יט) ובנקל יכול אדם לסטות מדרך הישר בהשפעת חברים לא טובים. שיעה האברך את דברי הצדיק בנימה של גאווה ושחצנות; 'עלי רבי, א'א להשפיע בקלות!!' והוסיף בהלצה; 'הנה אני מתחבר ומתידד זמן ממושך עם החסידיים ורואה הרבי שעדין לא נעשיתי חסיד'. השיב לו רבי שניאור זלמן בשלות נפש וברוך אבחי: 'התבונן נא היטב ותיכח שאין הנדון דומה לראיה. הנה נאמר אצל טומאה: 'והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל' (ז יט). נמצאנו למדים מכאן; שבנגיעה בלבד די לטמא את הטהור. ואילו לגבי נגיעה בקדושה נאמר; 'כל אשר יגע בבשרה יקדש' (ו כ). ואמרו חכמנו ז"ל במסכת 'זבחים' (צז.); 'יכול אפילו לא בלע! ת"ל; 'בבשרה', עד שיבלע בבשרה. יוצא אפוא, שנגיעה בקדושה נחשבת רק במקרה של בליעה לתוכו של האדם, החודרת לאיבריו הפנימיים. ואילו אצלך סיים רבי שניאור זלמן; 'סדר הדברים הוא מהופך ממה שצריך להיות. שכן עם הקדושה והחסידיים יש לך רק נגיעה קלה. ואילו את הטומאה אתה בולע בכל פה. וכבר חדרה לאיברך הפנימיים'. ('פרפראות לתורה')

לפרשת זכור

ר' חיים מוולוז'ין בא אל הגאון מוילנא וסיפר לו; שפגש יהודי אחד שאמר לו; 'אתה רוצה לראות היכן רמוז במגילה שהגזרה לא היתה חתומה בדס, אלא בטיט!! והראה לו את הפסוק: 'כתב לאבדם' ('אסתר' ג ט), התיבה 'לאבדם' מורכבת מהמילים 'לא בדס'. אמר הגאון לר' חיים מוולוז'ין; האיש שאמר לך את זה, הוא האיש שאמר זאת למרדכי; אליהו הנביא. (לקח טוב)

ישראל לסגולתו

סגלה לבנים צדיקים

שאלו לרב מבריסק מה העצה והסגלה לבנים צדיקים, ענה הרב: סגלות אינני יודע, אולם זה שמזכה הרבים לשם שמים, מדה כנגד מדה יזכה לבנים צדיקים. אם כן סגלה גדולה ונפלאה לבנים צדיקים הוא "זכוי הרבים" שפשם שהאדם דואג לבניו של הקב"ה ומזכה להם שילכו בדרך טובה, כן מדה כנגד מדה שומר לו הקב"ה בניו שילכו בדרך ה'. וכמונבא במדרש (ילקוט"ש נ"ק ע"ז ועוד) על אלקנה שזכה את הרבים לעלות לרגל לפי שלא היו אז ישראל עולים לרגל, והיה הולך עם בניו וכן ברחובות של עיר והיו בניו העיר שואלים להם להיכן המה הולכים, ואומרים להם: לבית ה' בשילה, שמשם תצא תורה, ואתם למה לא תבואו עמנו ונגלך ביחד, והיו מתרגשים בני אותה העיר ומזלין דמעות מהתרגשות, ועולים עמהם לרגל, וכך היה עושה מרגל לרגל ומצטרפין עוד עמו, אמר הקב"ה לאלקנה: חייך, שבשכר זה שזכית את בני, אני אוציא ממך בן שיכריע את ישראל לכף זכות ויזכו רבים על ידו. והדברים קל-וחמר, ומה שפירא ופועה שהצילו את הילדים במצרים זכו לכהנה ומלכות שתצא מהם, ואף שהצילו הגוף, על אחת כמה וכמה מזכה הרבים לשם שמים באמת להציל נשמותיהם של ישראל משחת ולקרנם תחת כנפי השכינה - שזוכה לבנים צדיקים, וכמה נחוץ הדבר בימינו שיקללת "תפרבות רעה" בתוך ביתו של אדם מצויה אף אצל טובים וצדיקים. הרב יעקב ישראל לוגאסי

אהבה: חלק שני

א. כשהצמחים גדלים במלואם, על-ידי-זה אהבה בעולם

שיעור מצות לוויה

יש אומרים שמצות לוויה אין לה שיעור, וככל שמלוה את אורחו יותר, שכרו גדול יותר, והעיקר שלא יפחות מללוותו ארבע אמות כ- (2) מטר.

ואף שכיום נהגו להקל במצות לוויה, מפני שהאורחים מוחלים על כבודם. עם כל זה יקפיד בעל הבית ללוות את אורחו לכל הפחות ארבע אמות מביתו, משום שיש בזה סגולה שלא יארע לאורח נזק בדרך, וגם משום שמלוה את השכינה ההולכת עמו. אורחות חיים (חלק ב' סימן מז). עיין שם. וכתב הרמב"ם (שם), שאפילו המלוה את חבירו ד' אמות, יש לו שכר הרבה. סמ"ע (ח"מ סימן תכו ס"ק יא), ובעיון יעקב (סוטה שם ד"ה כל) כתב טעם אחר, דכיון שעיקר הלוויה הוא להראות את הדרך אשר ילך בה [כדמשמע בתלמוד שם], ועכשיו כל הדרכים מיושבים ומצוינים לכוון הדרך, לפיכך די ללוותו ארבע אמות בעיר. כתב הרמב"ם (שם הלכה ג): וכמה שיעור לוויה שאדם חייב בה הרב לתלמיד - עד עיבורה של עיר [דהיינו: עד (70) אמה מבית החיצון של העיר], והאיש לחבירו - עד תחום שבת [אלפיים אמה], והתלמיד לרב - עד פרסה. וכו'. ע"כ. (הרב אברהם ישראל)

משהו לנשמה

להסיר הגבהות

מעשה היה כהן גדול שהיה נקרא יששכר איש כפר ברקאי, וכשהיה רוצה לעשות עבודה בבית המקדש היה כורך את ידיו בבתי ידיים כדי שלא יגעו ידיו בבשר ובדם של הקורבנות כיון שהיה מפונק. גזרו מן השמים שיקוצצו ידיו בעוון זה, שנקרא שהוא מזלזל בקדשי השי"ת שנמאס לו לנגוע בהם.

פעם אחת היו יושבים המלך והמלכה ומתווכחים ביניהם והם היו ממלכות בית חשמונאי. המלך אמר "בשר הגדי טעים יותר מבשר הטלה". והמלכה אמרה ההיפך.

אמרו "נזמין את יששכר איש כפר ברקאי, שהוא כהן גדול והוא בקי בוודאי בטעם, שהרי הוא מקריב כל יום קורבנות בביהמ"ק".

הביאו את יששכר איש כפר ברקאי ושאלו אותו שאלה זו. אמר להם בתנועת יד כרומז "איזו שאלה היא זו?! הלא בוודאי הטלה חביב עליו יותר, שכן התורה ציוותה להקריב שני כבשים לתמיד שבכל יום ולא ציוותה להקריב גדיים".

כעס המלך בגלל אותה תנועת יד שעשה, שנקרא שזילזל בשאלת המלך אמר לו "לא זו בלבד שהפרכת את דבריי אלא אף הראית בתנועת יד של זילזול כמו שאתה מזלזל בשאלה!"

גזר לקצץ ידו הימנית.

נתן יששכר שוחד שיקצצו לו במקום זה את ידו השמאלית. קיצצו לו את ידו השמאלית.

מששמע המלך כך כעס וציווה לקצוץ לו גם את ידו הימנית.

אמר רבי יוסף "יששכר איש כפר ברקאי קיבל מן השמים עונשו הראוי לו, מאחר שזילזל בקדשי השי"ת ונגעל מלנגוע בבשר הקורבנות ושם כפפות בשעת העבודה. לכן קוצצו ידיו מידה כנגד מידה!"

וכן מצינו בשבטא הסופר שהיה כהן גדול, ומפני שהיה מזלזל בקדשים סיבבו מן השמים שייהרג בידי סנחריב.

לא אחת אנו נתקלים בתופעה דומה יש לויים שהם עשירים ובהיותם בביהכ"נ אינם זזים ממקומם כדי לרחוץ ידיהם של הכהנים העניים לפני שהם נושאים את כפיהם, לפי שהם רואים בזה פחיתות כבוד, עליהם לידע בבירור שהם עתידים להיענש קשה על כך, מאחר שזוהי עבודה הנוגעת לכבוד שמים. וכל המקפיד על כבודו בדבר שנוגע לכבוד שמים, כבודו מתמעט וכבוד שמים במקומו מונח. עבודות "בזויות" אלו הן מרגליות יקרות שעל ידה ניתן להסיר גבהות הלב. חבל שנאבד אותן בגלל "כבוד מדומה". (אור דניאל)

ההודאה לה' – בלימוד התורה

אם על דבר הודאה על נס שנעשה לו כגון יורדי הים והולכי מדבריות וחבושי בית האסורים וחולה שנתרפא, שהן צריכים להודות (רש"י).

אומר רבי צבי הירש קייידנובר זצ"ל חז"ל תיקנו לומר בכל יום מזמור ק' בתהילים, שהוא "מזמור לתודה". כיוון שאדם צריך להודות בכל יום על הניסים שעושה לו ה', ולהביא קרבן תודה כי אין בעל הנס מכיר בניסו (נדה לא) וכשאומר מזמור זה, יחשוב בלבו כאילו הוא מביא קרבן תודה לבית ה'.

ומי שזכה שהשי"ת יציל אותו מלסטים או מאש ומים, או שהיה חולה ונתרפא, אזי חובה עליו לעשות איזה מעשה טוב, שיהיה ניכר שהוא עושה זאת במקום קרבן תודה, לכבוד הקב"ה.

בוא וראה מה שהעיד על עצמו הרב החסיד רבי אברהם בהקדמת ספרו "שבולי הלקט":

אזכיר כאן נפלאות שעשה ה' עמדי – חליתי במחלה קשה ורבו עלי מכאובים, וקרובי רחקו ממני כי הייתי עליהם למשא. לבי פחד בקרבי, בזוכרי שאני עומד לצאת לדרך רחוקה, והצידה שיש לי (תורה ומצוות) היא מעטה.

כאשר ראו האנשים שעומדים לידי שהגעתי למצב של גסיסה, הוציאו החוצה את אשתי וצאצאיי כדי שלא יראו במיתתי.

אבל ברגע האחרון עשה ה' עמדי נס. לא בזכותי אלא בזכות אבותי הקדושים. פתאום ראיתי אדם נמוך עומד לפני ונר דולק בידו. הוא כיבה את הנר במהירות ומיד הדליק אותו שוב.

אמרתי לו בבקשה אדוני, אמור לי פשר הדברים שאתה עושה לפני בנר הזה".

השיב האיש "הנר הוא רמז לנשמה שלך. זה שכיבתי את הנר מרמז שימי חיך כבר נגמרו. וזה שהדלקתי אותו מהר, מרמז שתהיה לך רפואה במהרה. וידוע תדע שהיו במשפט שלך מיימינים ומשמאילים ושקלו במאזניים את הזכויות שלך. ובאתי לבשר לך שהא-ל הרחמן הוסיף ימים על ימיך כיוון שאתה עתיד לזכות את הרבים, ובעוד שלושה ימים תתרפא מחולי זה".

מיד התחזקתי וכתבתי פירוש על התנ"ך, וקראתי לו "שבולי הלקט"

("קב הישר" פרק יח).